

Suositus 6/2022/Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunta D 2022

Aikaisempi asia- A 1877/tillväxt

kirjanumero

Käsittelijä Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunta

Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunnan mietintö, joka koskee
pohjoismaisia toimia koirien salakuljetuksen estämiseksi

Ehdotus

Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunta ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto merkitsee tiedoksi ilmoituksen suosituksesta 6/2022
Pohjoismaiset toimet koirien salakuljetuksen estämiseksi ja katsoo asian neuvoston
osalta loppuun käsitellyksi.

Suosituksen sanamuoto on seuraava:

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että pohjoismaiset koirien tunnistusrekisterit yhdenmukaistetaan niiden yhteiskäytön mahdollistamiseksi.

että pyritään poistamaan Venäjä EU:n asetuksen nro 576/2013 artiklassa 13 olevien alueiden ja kolmansien maiden luettelosta.

että vahvistetaan Norjan mallin mukaan rajatestauksen perusteita, esimerkiksi raivotaudin vasta-aineiden testaamista varten kaupallisiksi eläimiksi luokiteltujen koiranpentujen tuonnin yhteydessä.

Pohjoismaiden ministerineuvoston ilmoitus

Pohjoismaiden hallitukset yhtyvät Pohjoismaiden neuvoston näkemykseen koirien salakuljetuksen ehkäisemisen ja torjunnan tärkeydestä. Salakuljetusta on tärkeää torjua muun muassa eläinten hyvinvoinnin, kansanterveyden ja eläinterveyden turvaamiseksi, verojen ja tullimaksujen kierron estämiseksi sekä epäeettisen liiketoiminnan kitkemiseksi.

Koirien kova kysyntä saa tuhannet ihmiset vuosittain ostamaan lemmikkikoiran internetistä. Koiria tuotetaan epämääräisissä pentutehtaissa, joissa niitä pidetään kurjissa oloissa. Koiria viedään maasta toiseen usein ilman papereita tai väärennetyillä papereilla, ja toiminta naamioidaan EU:n asetuksen nro 576/2013 mukaiseksi lemmikkieläinten siirroksi. Koirat eivät ole saaneet tarvittavia rokotuksia, ja ne saattavat kantaa tauteja, joita emme halua maihimme. Eläimet suljetaan ilman ruokaa ja juomaa pieniin häkkeihin ja kuljetuslaatikoihin, jotka piilotetaan auton tavaratilaan. Monesti koirat myös nukutetaan ja niiden jalat teipataan yhteen ja kuonot kiinni matkan ajaksi. Osa koirista kuolee matkan rasitukseen, ja osa on perille päästyään niin huonossa kunnossa, että ne joudutaan lopettamaan. Kyse ei ole yksinomaan pennuista, vaan myös täysikasvuisista koirista, ja ongelma on vain pahentunut koronapandemian aikana. Ukrainan sodan seurauksena Pohjoismaihin on tuotu myös aiempaa enemmän kodittomia kulkukoiria. Komissio on kehottanut jäsenvaltioita suhtautumaan pragmaattisesti ukrainalaisten lemmikkieläimiin, vrt. EU:n asetukseen nro 576/2013 sisältyvä poikkeusmahdollisuus, joka ei kuitenkaan koske kulkukoiria.

Pohjoismaiden kansallisten koirarekisterien yhteiskäytön mahdollistaminen

Maihimme salakuljetetaan koiria etupäässä Pohjoismaiden ulkopuolelta. Pohjoismaiden kansallisten koirarekisterien yhteiskäytön mahdollistaminen ei siten yksin riitä, vaan on tarkoituksenmukaisempaa mahdollistaa yhteiskäyttö koko Euroopan laajuisesti. Vireillä on nykyään useita yksityisiä hankkeita, joiden tavoitteena on kansallisten rekisteritietojen yhteiskäytön mahdollistavan eurooppalaisen tietokannan perustaminen. Alan suurin toimija on Europetnet-tietokanta, joka on yhteydessä useisiin Euroopan kansallisiin ja yksityisiin rekistereihin. Koira tunnustusmerkitään kansainvälisen ISO-standardin mukaisella mikrosirulla, jossa on koiran yksilöivä numerosarja, ja omistajan tiedot rekisteröidään kansalliseen tai yksityiseen rekisteriin. Koiran yksilöllisellä numerosarjalla Europetnet-tietokantaan tehty indeksihaku paljastaa, mihin maahan numero ja siten myös koira on rekisteröity.

Koirarekisterien yhteiskäytön haasteena on muun muassa Euroopan kaikkien rekisterien kytkeminen yhteiskäytön mahdollistavaan yhteiseen tietokantaan. Pohjoismaiden nykyiset kansalliset rekisteröintikäytännöt eroavat toisistaan. Ruotsissa ja Tanskassa koirat on jo nykyisellään merkittävä kansalliseen koirarekisteriin. Suomessa ja Norjassa rekisteröintipakkoa ei ole, mutta alan lainsäädäntöä valmistellaan parhailaan. Sekä Suomessa että Norjassa on kuitenkin yksityisiä koirarekistereitä, joihin on jo rekisteröity valtaosa koirakannasta.

Sekä Norjan että Tanskan rekisteri on yhdistetty Europetnet-tietokantaan. Ruotsin kansallinen koirarekisteri ei ole yhteydessä Europetnetiin, toisin kuin Ruotsin kennelliiton rekisteri.

Kaikkien kansallisten koirarekisterien yhdistäminen esimerkiksi Europetnetiin mahdollistaisi koiran alkuperämaan jäljittämisen. Lisäksi olisi mahdollista havaita tapaukset, joissa ulkomailta tuotavien koirien tiedot löytyvät useista eri tietokannoista, mikä tehostaisi salakuljetuksen torjuntaa.

Haasteena on sekin, että eri rekistereissä on erilaiset säännöt siitä, kuka saa kirjata niihin tietoja. Joissain maissa rekistereihin pääsevät käsiksi ainoastaan eläinlääkärit, toisissa taas kasvattajat hoitavat rekisteröinnin itse.

EU:n asetuksen nro 576/2013 mukaan kaikilla maasta toiseen kuljetettavilla lemmikkieläimillä on oltava passi, jossa on passin myöntäneen eläinlääkäriin nimi. Haasteena on kuitenkin, että fyysisiä asiakirjoja voidaan väärentää. Sähköisesti talletettujen tietojen manipulointi on vaikeampaa.

Monissa EU-maissa, esimerkiksi Irlannissa, koirien myyjiltä vaaditaan vahvaa tunnistautumista verkkokauppa-alustoille. Siksi irlantilaisilla alustoilla on otettu käyttöön muun muassa VeriPet-palvelu. Tällaisilla toimenpiteillä voidaan sekä suojata kuluttajia että ehkäistä koirien laitonta kauppaa.

Venäjän poistaminen EU:n asetuksen nro 576/2013 artiklan 13 mukaisesta alueiden ja kolmansien maiden luettelosta

Suomi ja Ruotsi lähettivät vuonna 2020 Euroopan komissiolle kirjeen, jossa ne ilmaisivat huolensa siitä, että Venäjältä oli tuotu koiria, joiden verinäytteestä ei ollut testeissä löytynyt tarpeeksi tai lainkaan rabiesrokotteen antamia vasta-aineita, vaikka terveystodistusten mukaan koirien rokotukset olivat kunnossa. Maat kyseenalaistivat sen, täyttääkö Venäjä enää kolmansille maille asetetut vaatimukset. Asiasta keskusteltiin Euroopan komission kasveja, eläimiä, elintarvikkeita ja rehuja käsittelevän pysyvän komitean (SCoPAFF) alaisen eläinten terveyttä ja hyvinvointia käsittelevän tiedekomitean kokouksessa syyskuussa 2020. Norja kannatti aloitetta sekä kirjallisesti ennen kokousta että suullisesti itse kokouksessa. EU:n asetukseen nro 577/2013 sisältyvää kolmansien maiden luetteloa ei ole toistaiseksi muutettu, mutta työtä tulee meidänkin mielestämme jatkaa. Muiden EU-jäsenvaltioiden kanssa on tärkeää keskustella huolestuttavista havainnoista, joiden mukaan Venäjältä tuoduilla eläimillä ei ole riittävää rokotteen tuottamaa vasta-ainetasoa, ja hakea laajempaa kannatusta Venäjän poistamiselle hyväksytyjen kolmansien maiden luettelosta.

Muut Pohjoismaat seuraavat Norjan esimerkkiä ja tiukentavat myyntitarkoituksessa maahan tuotavien koiranpentujen testausta rajalla rabieksen ja muiden tautien havaitsemiseksi

EU on ryhtynyt koordinoituihin toimiin torjuakseen lemmikkieläinten laitonta kuljetamista Euroopan maasta toiseen. Tarkoituksena on suojella eläinterveyttä ja kansanterveyttä selvittämällä esimerkiksi koirien ja kissojen terveystodistuksiin, rokotustodistuksiin ja lemmikkieläinpasseihin liittyviä epäselvyyksiä ja väärennyksiä. Lisäksi kasvattajat, kuljetusten järjestäjät, eläinlääkärit, laboratoriot ja muut toimijat halutaan näin saada luopumaan laittomasta toiminnasta. Jäsenmaat voivat tässä yhteydessä tiukentaa kansallisia säännöksiään ja luoda yhteyksiä eri palvelujen ja valvontamekanismien välille.

Norjan suurkäräjät pyysi vuonna 2017 hallitusta tiukentamaan kulkukoirien maahan tuontia koskevia hallintokäytäntöjä, koska Norjassa oli havaittu lemmikkieläinsään-

nöston väärinkäyttötapauksia. Maahan oli tuotu koiria viiden eläimen erissä ja usko-
teltu niiden olevan lemmikkieläimiä, mutta koirat olivat tarkoitettu myytäväksi ja vä-
litettäväksi uusille omistajille. Tämä koski sekä tehtaittuja pentuja että kulkukoiria.

Kyseinen toiminta sotii säännösten tarkoitusta vastaan, sillä lainsäädännön tavoit-
teena on toisaalta mahdollistaa lemmikkieläimen ottaminen mukaan matkalle, toi-
saalta ehkäistä tauteja, jotka voivat uhata eläinterveyttä ja kansanterveyttä. Norjan
maatalous- ja ruokaministeriö pyysi suurkäräjien päätöksen nojalla Norjan ruokavi-
rasto tiukentamaan kulkukoirien maahantuontia koskevan säännösten soveltamista
1. heinäkuuta 2018 alkaen. Ruokavirasto vaatii tätä nykyä, että kulkukoira/löytökoira
on ollut maahantuojan omistuksessa ja valvonnassa yli 6 kuukautta ennen sen tuo-
mista Norjaan.

EFTAn valvontaviranomainen (ESA) asettui lemmikkieläinsäännösten tulkintaa kos-
kevassa kantelussa Norjan kannalle todeten, että Norjaan tuotavilta eläimiltä voi-
daan tarvittaessa ottaa verinäyte rabieksen vasta-aineiden toteamiseksi, vaikka
säännöstö velvoittaa viranomaisia ainoastaan tarkastamaan asiakirjat. Verinäyttei-
den avulla varmistetaan, että eläimet on rokotettu tuontiasiakirjoissa ilmoitetun mu-
kaisesti. Käytäntöä sovelletaan sekä kaupalliseen että ei-kaupalliseen koirien tuon-
tiin. Verinäytteitä otetaan sekä satunnaisesti että silloin, kun on syytä epäillä eläimen
asiakirjojen oikeellisuutta. Norjassa toteutettiin vuosina 2017–2018 tuontikoirien val-
vontaohjelma, jonka yhteydessä koirilta otettiin verinäytteitä. Ohjelman tavoitteena
oli dokumentoida tiettyjen tartuntatautien tilannetta ja rabieksen vasta-ainetasoja
tuontikoirilla.

Norjassa on luotu pohja tiukalle käytännölle, mutta jatkossakin on kunkin yksittäisen
Pohjoismaan oma asia arvioida omia käytäntöjään, jotka EU-maiden osalta pohjautu-
vat EU-säännöksiin ja ETA/EFTA-maiden osalta ETA-sopimukseen.

Päätelmät

Suositus katsotaan osittain toteutetuksi.

Valiokunnan näkemykset

Pohjoismaiden ministerineuvosto on vastannut suositukseen, joka koskee pohjois-
maisia toimia koirien salakuljetuksen estämiseksi. Vastauksissa valotetaan alan tilan-
netta sekä kansallisesta että eurooppalaisesta näkökulmasta.

Kansallisten koirarekisterien yhteiskäyttöön saattamista koskevan suosituksen osalta
vastataan, ettei Pohjoismaiden kansallisten koirarekisterien yhteiskäyttö ole opti-
maalinen tapa ratkaista Pohjoismaiden ulkopuolelta tuotaviin koiriin liittyviä ongel-
mia. Ratkaisuksi esitetään rekisterien yhteiskäyttöä Euroopan tasolla. Ongelmana on
tällöin se, että Euroopassa on vireillä lukuisia yksityisiä hankkeita. Suurin niistä on
Europetnet, jossa Pohjoismaista ovat mukana ainoastaan Norja ja Tanska. Vastauk-
sesta ei selviä, onko muiden Pohjoismaiden tavoitteena tai suunnitelmissa liittyä Eu-

ropetnet-tietokantaan. Valiokunta ei siten saa vastausta kysymykseensä siitä, aikovatko Pohjoismaat saattaa kansalliset koirarekisterinsä yhteiskäyttöön joko pohjoismaisella tai eurooppalaisella tasolla.

Venäjän poistamista EU:n asetuksen nro 576/2013 artiklassa 13 tarkoitettujen alueiden ja kolmansien maiden luettelosta koskevan suosituksen osalta todetaan, että Suomi ja Ruotsi ovat lähettäneet Euroopan komissiolle kirjeen, jossa ne ovat muun muassa kysyneet, täyttääkö Venäjä kolmansille maille asetetut vaatimukset. Norja kannattaa aloitetta. Luetteloa ei ole kuitenkaan toistaiseksi muutettu. Suositukseen saadun vastauksen nojalla voidaan todeta, että Pohjoismaiden pyrkimyksenä on saada Venäjä poistettua EU:n asetuksen nro 576/2013 artiklassa 13 tarkoitettujen alueiden ja kolmansien maiden luettelosta.

Kolmannessa että-lauseessa Pohjoismaita suositetaan Norjan mallista inspiroituneina vahvistamaan mahdollisuuksia rabieksen ja muiden tautien vasta-aineiden testaamiseen kaupallisiksi eläimiksi luokiteltavien koiranpentujen tuonnin yhteydessä. Pohjoismaiden ministerineuvosto viittaa EU:ssa vireillä oleviin koordinoituihin toimiin ja toteaa, että niitä tulee käyttää Pohjoismaiden toimien lähtökohtana. Vastauksesta päätellen Pohjoismaat eivät siis aio Norjan mallista inspiroituneina vahvistaa mahdollisuuksia rabieksen ja muiden tautien vasta-aineiden testaamiseen maahan tuotavilta koiranpennuilta, vaan tämän tulee tapahtua eurooppalaisissa puitteissa.

Vaikka kahdessa kolmesta että-lausetta koskevassa vastauksessa annetaan vain tilannekatsaus nykyisistä muodoista ilmoittamatta, onko olemassa viitteitä siitä, että mailla olisi tavoitteena toteuttaa valiokuntaehdotuksessa esitetyt toiveet, valiokunta katsoo, ettei poliittiselle dialogille ole tarvetta vaan asia voidaan merkitä tiedoksi ja katsoa näin ollen neuvoston osalta loppuun käsitellyksi.

Valiokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto katsoo asian neuvoston osalta loppuun käsitellyksi.

Tukholmassa 24. tammikuuta 2023

<i>Kjell-Arne Ottosson (KD)</i>	<i>Per-Arne Håkansson (S)</i>
<i>Hans Christian Schmidt (V)</i>	<i>Ann-Sofie Alm (M)</i>
<i>Mikael Lindholm (ÅC)</i>	<i>Marie Nicholson (M)</i>
<i>Helena Gellerman (L)</i>	<i>Freddy André Øvstegård (SV)</i>
<i>Stein Erik Lauvås (A)</i>	<i>Orri Páll Jóhannsson (VG)</i>
<i>Gunilla Carlsson (S)</i>	<i>Ann-Christine From Utterstedt (SD)</i>
<i>Anna Vikström (S)</i>	
<i>Ragnhild Male Hartviksen (A)</i>	<i>Anna-Lena Blomkvist (SD)</i>

